

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

УДК 94(477.83-25):[27-737-67-726.2]«167/17»

УСПЕНСЬКЕ БРАТСТВО ТА ЛЬВІВСЬКІ ЄПИСКОПИ. ЧАСТИНА I: ЙОСИФ ШУМЛЯНСЬКИЙ, ВАРЛААМ ШЕПТИЦЬКИЙ

Друздєв О.В.

Інститут українознавства імені Івана Крип'якевича
Національної академії наук України

Проблематика відносин з львівськими єпископами завжди була однією з основних протягом історії Успенського братства. Особливого значення ці взаємини набули в кінці XVII – на початку XVIII ст., коли під впливом різних обставин львівська єпархія прийняла унію. На тлі цієї конверсії особливо чітко виділився конфлікт між Ставропігією та владикою Йосифом Шумлянським. Розуміючи, що братство стоїть на заваді остаточному переходу під юрисдикцію Римського престолу, єпископ неодноразово вдавався до силових методів спроб вирішення цієї проблеми. Однак жоден з них не досягнув успіху. Не останню роль в цьому відіграла й присутність військ Петра I в регіоні через події Північної війни. Цим фактом активно користувались братчики, шантажуючи переходом під юрисдикцію Московського патріарха. Однак, де-факто, це було лише маніпуляцією з метою отримати необхідні права при переході до унії. Зважаючи на звуження соціальної бази та матеріальних основ існування даний крок був лише справою часу. Остаточного удару Ставропігії було завдано створенням василіанської друкарні, яка ліквідувала монополію братства на видавництво «руських книг». Наслідком цього стали переговори з єпископом щодо умов прийняття юрисдикції Римського Престолу. Завдяки посередництву Шумлянського було досягнуто консенсусу, який розпочав нову сторінку в історії львівської конфратернії. Зміна конфесії не відобразилась на становищі братства. Свідченням цього стала участь його представників у виборах нового єпископа, яким став Варлаам Шептицький. Порівняно короткий час його управління став чи не єдиним періодом мирних відносин з Ставропігією. Більше того, владику навіть сам ініціював зібрання всіх братств з метою координації зусиль в боротьбі за зрівняння в правах ввіреної йому української громади міста та передмістя. Фактично, саме під його патронатом Успенське братство розпочало новий етап боротьби, який завершився через кілька десяти років бодай частковим, але досягненням мети. Зважаючи на це, тема, якій присвячена дана стаття є актуальною для студій над братством та українською громадою міста Львова на початку XVIII ст.

Ключові слова: братство, Львів, Успенське братство, Ставропігія, Йосиф Шумлянський, Варлаам Шептицький.

Постановка проблеми. Невід'ємною складовою історії Успенського братства є відносини з львівськими єпископами. Однак, якщо про взаємини періоду кінця XVI – пер. пол. XVII ст. на даний час, маємо достатньо відомостей, то період другої половини XVII і, особливо, XVIII ст. досі перебуває на маргінесі досліджень. Такий стан речей є доволі невиправданим, зважаючи на важливість соціо-політичних та еклезіальних змін, які відбувались протягом цього відтинку часу і мали вирішальний вплив на подальший розвиток подій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фактично, окрім розвідки Олександри Киричук про процес переходу братства до унії [6, с. 96-99] та нашої доповнюючої статті [2, с. 18-23] предметних праць, присвячених цій темі, немає. Окремі згадки і факти можна зустріти в працях Ігоря Скочилися [9, с. 832], Тараса Чухліба [17, с. 787-801.], Мирона Капрала [5, с. 440] та ряду інших дослідників, праці яких буде згадано надалі. Основою даної праці є джерельні матеріали з фонду номер 129 Центрального Державного Історичного архіву України у місті Львові (далі – ЦДАУ у Львові) [11], а також документів, вміщених у збірці «Собори Львівської єпархії» [10, с. 464], та 12 томів збірки «Архивъ Юго-Западной России» [1, с. 748].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Пропонована тематика дає добрий

ключ до розуміння процесів та подій, які відбувались в період XVIII ст., тому потребує продовження, що буде зроблено в наступних публікаціях.

Метою цієї роботи є спроба реконструювати відносини між вказаними єпископами та братством, а також простежити їх вплив на подальшу діяльність Ставропігії.

Кінець XVII – поч. XVIII ст. став періодом загострення конфесійних протиріч у Речі Посполитій, які, здебільшого, були викликані зовнішньополітичними обставинами. Конфлікт з Османською імперією (де знаходився Константинопольський патріарх) та зростаюча військово-політична потужність Московського царства (яке використовувало гасло «захисту православ'я в експансіоністських цілях [20, р. 112]) актуалізували питання введення унії на теренах польсько-литовської держави. Першим кроком на шляху до цієї цілі, стала постанова сеймової конституції від 5 лютого 1676 р. про заборону людям «релігії греко-руської» мати будь-які зносини з Константинопольським патріархом [21, с. 180]. Не менш важливим було й непряме урядове протегування унійної церкви та проунійних ієрархів православної. Прикладом цього стало призначення на посаду львівського єпископа соратника короля Яна III Собеського – Йосифа Шумлянського [17, с. 791], проти якого виступало Успенське братство [6, с. 97]. Це стало першим непорозу-

мінням, яке, згодом, переросло в понад 30-літнє протистояння [2, с. 18-22]. Перший етап цього конфлікту розвертався в межах боротьби за єпископський престіл між Ієремією Свистельницьким та Шумлянським. Для братства він позначився першим судовим процесом 1679 р. проти майбутнього єпископа за Медзапетівську кам'яницю, в якій він самовільно поселився [4, с. 171]. Того ж року, у зв'язку з смертю Свистельницького, Шумлянський був затверджений львівським владикою. Однак, братство не одразу прийняло його: «Маючи небезпідставні підозри, які згодом підтвердилися, що він зречеться православної віри і приєднається до унії» [4, с. 171].

Про витоки унійних поглядів Шумлянського однозначно говорити важко. Очевидно, що деяку роль зіграла його військово-політична кар'єра при дворі польського короля. Амвросій Криловський зазначав, що Шумлянський прийняв католицизм і тільки через бажання посісти православному кафедрі у Львові знову повернувся до православ'я [7, с. 171]. Мабуть, найближчим до істини був Ігор Скочилиас, який вважає, що Шумлянському йшлося не стільки про реалізацію унійної ідеї, скільки про всебічну легітимізацію єпископської моделі Галицької(Львівської) церкви, главою якої він став [9, с. 275]. Про це свідчать умови переходу на унію, які склали «група Шумлянського», а саме: декларацією від 18 березня 1681 року про права руського народу у випадку переходу на унію зазначалось наступне: 1. Грецька віра буде вважатися святою на рівні з римською; 2. Церковні бенефіції будуть роздаватися тільки руським людям; 3. Руське духовенство буде користуватися тими ж правами і бенефіціями, що й латинське; 4. Братства і монастирі, які користуються патріаршими привілеями залишаться при своїх правах, але вища наглядова функція залишиться за єпископами(включно з цензурою друкованих книг); 5. Урівняння руської шляхти і міщанства в правах з латинським; 6. шість людей з руських не дворян, включно з двома братчиками Василієм Корендовичем та Олександром Журавським будуть возведені в шляхетний стан [7, с. 183]. Таке торгування привілеями свідчило не стільки про ідейність, скільки про практичність. Ці ж умови були передані братству, як такі, які мали б їх схилити до прийняття унії, та вони відмовились [7, с. 183]. У відповідь було оголошено про проведення єпархіального собору, де мав відбутись диспут між латинськими і «греко-руськими» теологами. За місце проведення було обрано міську братську церкву. Денис Зубрицький у «Хроніці міста Львова» з цього приводу пише: «...єпископ хотів провести диспут між римськими і греко-руськими теологами в міській братській церкві з метою поширення унії і видав універсал про це, але братство не захотіло й не дозволило ці суперечки у своїй церкві, звернувшись до короля з суплікою, до якої додало 20 дукатів, єпископові також дало грошовий дарунок і таким чином відсунуло цей диспут» [3, с. 399]. Згодом це було підкріплено універсалом Яна III про перенесення унійного собору з Успенської церкви до кафедрального храму Св. Юрія Побідоносця [10, с. 112]. Цей собор важливий з двох моментів. Перший полягає в розкритті позиції єпископа щодо унії, як спо-

собу досягнення власної домінації над руською церквою. Виступаючи перед учасниками зібрання Шумлянський так обґрунтував свою позицію: «я прихилився до московського патріарха [не буду] – бо до нього наша Русь ніколи не належала; до київського митрополита не хочу, бо він не є нашим вибраним [первоєрархом]. До константинопольського патріарха не можу – не лише тому, що немає там жодного ладу ... а й тому, що уже й сеймова конституція ... усім нам, русі, загородила до нього дорогу» [10, с. 119]. В такій ситуації єдиним виходом було приєднання до папи як верховного зверхника. Другий момент полягає в тому, що після такої промови, єпархія поділилась на тих, хто прийняв позицію єпископа: «...владика відразу в той же час покликав світське духовенство, а саме намісників і парохіяльних єреїв, до окремої каплиці у [храмі] св. Юра і заявив [ім]те саме, що й у церкві. На що всі одностайно пристали...» [10, с. 120], та тих, які відхили її: «Після цієї промови деяка шляхта, ченці окремих монастирів, Ставропільське й усі інші братства відступилися від цієї побожної справи єднання святої віри і, не виконавши справи, залишили церкву» [10, с. 120]. Фактично на цьому соборі були покладені початки переходу православному кліру Львівської єпархії на унію, що в кінці зіграло вирішальну роль у переході самого братства на унію. Окрім того, як зазначає І. Скочилиас: «проведення соборів 1694 і 1700 року уможливили публічне обговорення єпископського статусу Львівської єпархії, тому католицький вибір у масовій свідомості значною мірою був корпоративним актом» [9, с. 277], тобто таким чином Шумлянський кардинально звужував ту соціальну базу, на яку опиралось львівське братство у справі відстоювання православ'я.

Новий виток протистояння розпочався з офіційним проголошенням переходу Львівської єпархії на унію у 1700 році. Реагуючи на ці події, Ставропільська відправила посольство до короля для отримання підтвердження своїх прав. Початок Північної війни і потреба налагодження союзницьких відносин з Московським царством, схилило Августа II до задоволення прохань конфратернії. Більше того, в подальшому він видав цілий ряд рескриптів з заборобою єпископу примушувати братчиків до унії [11, спр. 754, 755, 756]. У відповідь Шумлянський видав фальсифікат, за яким нібито самі братчики приєднувались до унії [14, арк. 1]. Позаяк очікуваного результату це не дало, він вдався до прямої сили, захопивши за допомогою коронного гетьмана Станіслава Яблоновського братську церкву та поставивши в ній свій престіл [3, с. 403]. У відповідь братство подало королю скаргу, результатом якої стало майже чотирирічне листування між братством, єпископом, королем Августом II, львівським магістратом та львівським старостою Адамом Синявським [1, с. 95]. Для вирішення даної проблеми королем була призначена комісія, яка мала звільнити Успенську церкву від єпископського престолу, та дано наказ захищати братство перед нападами єпископа Шумлянського відносно прийняття унії. Цікаво те, що у листі до львівського старости А. Синявського король робить особливий акцент на те, що братство має в нього «особливу повагу і протекцію», підкреслюючи свою

лояльність до братства [16, арк. 1]. Через 10 днів монарх видав новий рескрипт про призначення комісії для звільнення захоплених будівель та передачу їх братству, в якій утвердив їх право на свою релігію і заборонив Шумлянському примушувати їх до унії [1, с. 600-602]. Очевидно, що не останню роль тут зіграли зовнішні обставини, зокрема позиція Москви щодо православного населення Речі Посполитої [9, с. 281]. До того ж варто додати, що Август II, зважаючи на нестабільну внутрішню ситуацію, потребував допомоги Петра I, тому така лояльність до братства була своєрідним «дружнім актом» щодо московського царя [1, с. 96].

Шумлянський розумів, що силовий сценарій не дав очікуваного результату, тому пішов на примирення з братством, затвердивши у своєму посланні від 11 червня 1704 року, всі права і привілеї братства [14, арк. 1-25]. Однак справа приєднання братства до унії вирішилась набагато простіше. Позаяк на початок XVIII ст. 1186 парафій стали унійними, братство залишилось мало не єдиною (точніше однією з небагатьох) православною інституцією в єпархії [8, с. 185]. Остаточного удару Ставропігії завдав дозвіл єпископа святоюрським василіанам на друк «русських книг», на які була монополія у братства [4, с. 220]. Так як братські богослужбові книги, продаж яких був однією з основних статей доходів братства, не підходили для уніатських богослужінь, відстоювати свою монополію не було можливості. Тому Ставропігія втративши соціальну та фінансову основу для існування була змушене почати переговори про перехід на унію. Отримавши бажане, Шумлянський відправив листа до нунція Нікколо Спінолі, в якому не жалюючи похвал, повідомляв, що братство «полишило схизму» [16, 4 арк.]. Тут варто віддати належне владиці, який зробив все, щоб римська сторона прийняла усі вимоги братства, основні з яких були такими: 1. Передання за 2 тис. злотих братству василіанської друкарні; 2. Збереження прав і привілеїв братства; 3. Підпорядкування лише папі, а не єпископу (тобто збереження статусу Ставропігії) [4, с. 221]. Ці вимоги за посередництвом Шумлянського були виконані і братство погодилось прийняти унію, про що свідчать листи братства до папи і Конгрегації по поширенню віри, подані у Хроніці Ставропігійського братства [4, с. 222-223]. Ця подія стала своєрідним завершенням попереднього періоду історії братства і одночасно завершенням загального переходу Львівської єпархії на унію.

Першою справою, в якості вже унійного братства, стала спроба повернути 1500 злотих, які раніше були отримані Шумлянським нібито для купівлі будинку під семінарію для русинів. Для цього було скеровано листа до нунція Нікколо Спінолі, щоб той посприяв поверненню коштів [1, с. 619-620]. Варто відзначити, що зміна конфесії не позначилась на суспільно-церковному значенні Ставропігії. Ілюстрацією цього твердження є участь старших братства Стефана Лясковського та Петра Сем'яновича у елекції єпископа Варлаама Шептицького [10, с. 129]. Хоча, слід зазначити, що спершу вони виступали проти його кандидатури, підтримуючи Кирила Шумлянського [9, с. 611]. Цікаво, що братство, без свого відома, виступало як один з гарантів збереження можливості обирати владик, проти чого виступала нунціатура [18, р. 126]. Причина цього полягала в соціальному значенні конфратернії, яка складалась з «провідних русинів» [19, р. 85], що в сумі з недовгим досвідом перебування єпархії в унії вимагало поступок з боку католицької ієрархії.

Відносини з новообраним єпископом були чи не найспокійніші за всю історію Ставропігії. Єдина подія, пов'язана з Варлаамом Шептицьким стосується ініційованого ним зібрання представників всіх братств для координації боротьби за права української громади Львова [5, с. 140]. Однак, незважаючи на це, саме за його урядування розпочався процес уніфікації Ставропігії Конгрегацією по поширенню віри до норм Католицької Церкви, про що буде згадано в наступних розвідках.

Висновки. Відносини між Успенським братством та вказаними львівськими єпископами були важливим елементом в процесі еклезіальної трансформації у львівській єпархії кінця XVII – поч. XVIII ст. Зважаючи на суспільне значення конфратернії справа залучення її до унії була надважливою для остаточної конверсії єпархії. Фактично, «процес» її залучення лів в основу відносин з єпископом Шумлянським. Прийняття унії у 1708 р. розпочало новий період в історії братства, початок якого припав на урядування Варлаама Шептицького. Новий єпископ виявився чи не наймиролюбивішим по відношенню до Ставропігії за всю її історію, не конфліктуючи з ним. Однак, за його правління розпочались заходи Конгрегації по поширенню віри по уніфікації конфратернії у відповідності до норм Католицької церкви. Однак про це буде згадано в наступних публікаціях.

Список літератури:

1. Архив Юго-Западной России. Акты, относящиеся к истории Львовского ставропигиального братства (1586-1881 гг.) / Под ред. А. С. Крыловского. – Киев: Типография Императорского Университета св. Владимира, 1904. – Ч. 1. – Т. 12. – 748 с.
2. Друзев О. Протистояння Львівського ставропігійського братства та єпископа Йосифа Шумлянського. Прийняття унії. Загальний огляд / О. Друзев // Наукові записки Вінницького педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Історія. Вип. 23. Збірник наукових праць / За заг. ред. проф. О. А. Мельничука. – Вінниця: ДП «Державна картографічна фабрика», 2015. – С. 18-23.
3. Зубрицький Д. Хроніка міста Львова [Текст] / Д. І. Зубрицький; пер. з пол. І. Сварник; наук. ред. Я. Дашкевич, Р. Шуст; наук. комент. М. Капраль; Міське громад.-культур. об'єдн. «Документ. скарбниця Львова» [та ін.]. – Л.: Центр Європи, 2002. – XV, 601 с. – (Львівські історичні пам'ятки; т. 3).
4. Зубрицький Д. Хроніка Ставропігійського братства / Д. Зубрицький. – Львів: «Апріорі», 2011. – 404 с.
5. Капраль М. Національні громади Львова XVI-XVIII ст. (соціально-правові взаємини) / М. Капраль. – Львівський національний університет ім. Івана Франка, Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. – Львів, 2003. – 440 с.

6. Киричук О. Перехід львівського ставропігійського братства під юрисдикцію святого Апостольського престолу (за матеріалами ЦДІА України у Львові) / О. Киричук // Успенське братство і його роль в українському національно-культурному відродженні / Матеріали наукової конференції 4-5 квітня 1996 року / за ред. М. Бандрівського. – Львів, 1996. – С. 96.
7. Крыловский А. Львовское Ставропигиальное Братство (Опыт церковно-исторического исследования) / А. Крыловский. – К.: Изд. Н. Т. Корчак-Новицкого, 1904. – 230 с.
8. о. Мудрий С. Нарис історії церкви в Україні / о. С. Мудрий. – Івано-Франківськ: Видавництво Івано-Франківського Теологічно-катехитичного інституту, 1999. – 534 с. – ISBN 9666-582-09-0.
9. Скочиляс І. Галицька (Львівська) єпархія XII-XVIII ст. Організаційна структура та правовий статус / І. Скочиляс. – Львів: Видавництво Українського католицького університету, 2010. – 832 с. – ISBN 978-966-8197-81-9.
10. Собори Львівської єпархії / Упорядкування та історичний нарис Ігоря Скочиляса. – Львів: Видавництво УКУ, 2006. – 464 с. – ISBN 966-703-458-5.
11. ЦДІА України у Львові, ф. 129, оп. 1, спр. 754,755,756.
12. ЦДІА України у Львові, ф. 129, оп. 1, спр. 762, 2 арк.
13. ЦДІА України у Львові, ф. 129, оп. 1, спр. 763, 4 арк.
14. ЦДІА України у Львові, ф. 129, оп. 1, спр. 773, 25 арк.
15. ЦДІА України у Львові, ф. 129, оп. 1, спр. 777, 4 арк.
16. Центральний Державний історичний архів України, м. Львів. – ф. 129, оп. 1, спр. 754, 755, 756, 762, 763, 773, 777.
17. Чухліб Т. Львівський єпископ Йосиф Шумлянський – військовий діяч та дипломат Корони Польської (60-ті роки XVII – початок XVIII ст.) / Т. Чухліб // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. – 2012. – Вип. 21. – С. 787-801. – ISBN 966-02-3318-3.
18. Acta Nuntiaturae Polonae / Ed. Ioannes Kopiec. – Romae, Institutum Historicum Polonicum Romae, 2014. – Tomus XLII. Nicolaus Spinula. – Vol. 2 (2.VII.1708 – 31.XII.1708). – 369 p. – ISBN 978-83-60183-65-6.
19. Monumenta Ucrainae Historica / Упоряд. митр. Андрей Шептицький. – Рим: Український Католицький університет, 1964. – Т. 5. – 434 с.
20. Isaievych Ia. Voluntary Brotherhood: Confraternities of Laymen in Early Modern Ukraine / Ia. Isaievych. – Edmonton: Canadian Institute of Ukrainian Studies Press, 2006. – 324 p. – ISBN 1-894865-02-2.
21. Volumina Legum / Ed. J. Ohryzko. – Petersburg, 1860. – Vol. V. – 464 p.

Друздев О.В.

Институт украинноведения имени Ивана Крипьякевича
Национальной академии наук Украины

УСПЕНСКОЕ БРАТСТВО И ЛЬВОВСКИЕ ЕПИСКОПЫ. ЧАСТЬ I: ИОСИФ ШУМЛЯНСКИЙ И ВАРЛААМ ШЕПТИЦКИЙ

Аннотация

Проблема отношений с львовскими епископами всегда была одной с основных на протяжении истории Успенского братства. Особенного значения эти отношения приобрели в конце XVII – начале XVIII вв., когда под влиянием разных обстоятельств львовская епархия приняла унию. На фоне этой конверсии особенно четко выделился конфликт между Ставропигией та епископом Иосифом Шумлянским. Понимая, что братство мешаєт окончательному переходу под юрисдикцию Римского престола, епископ неоднократно прибегал к силовым методам решения этой проблемы. Однако ни один из них не достиг успеха. Не последнюю роль в этом сыграла и присутствие войск Петра I в регионе из-за событий Северной войны. Этим фактом активно пользовались члены братства, шантажируя переходом под юрисдикцию Московского патриарха. Де-факто, это было только манипуляцией с целью получить нужные права при переходе в унию. Из-за сужения социальной базы это было лишь делом времени. Окончательный удар Ставропигии был нанесен созданием издательства отцов Василиан, которое ликвидировало монополию братства на издание «русских книг». Следствием этого стали переговоры с епископом касательно условий принятия юрисдикции Римского Престола. Благодаря посредничеству Шумлянского был достигнут компромисс, которым был начат новый период в истории львовской конфраaternии. Смена конфессии не отобразилась на положении братства. Свидетельством этого было участие его представителей в выборах нового епископа, которым стал Варлаам Шептицкий. Сравнительно короткий период его управления стал мало ли не единственным периодом мирных отношений с Ставропигией. Более того, владыка даже сам инициировал собрания всех братств с целью координации сил в борьбе за сравнение в правах украинской общины с католической. Фактически, именно под его патронатом Успенское братство начало новый этап борьбы, который закончился лишь частичным достижением цели. Поэтому эта тема есть актуальной для изучения братства та украинской общины Львова в начале XVIII в.

Ключевые слова: братство, Львов, львовское Успенское братство, Ставропигия, Иосиф Шумлянський, Варлаам Шептицкий.

Druzdiev O.V.

Ivan Krypiakievych Institute of Ukrainian Studies
of National Academy of Sciences of Ukraine

LVIV DORMITION BROTHERHOOD AND LVIV'S BISHOPS. PART I: YOSYF SHUMLIANSKYI, VARLAAM SHEPTYTSKYI

Summary

Throughout the whole history of Lviv Dormition Brotherhood, its relationships with Lviv bishops have always been a crucial issue. These relationships acquired particular importance in late XVII – early XVIII century when under the circumstances Lviv diocese accepted the Union of Brest. After this event, the conflict between Lviv Stauropegion Brotherhood and bishop Joseph Shumliansky became particularly noticeable. Realizing that the Brotherhood stands in the way of the final transition to the jurisdiction of the Holy See, bishop repeatedly used force methods to solve this problem. But his attempts were not successful. Presence of Peter the First forces in the region due to the Northern War played not the least role in this. Members of the Brotherhood often used this to blackmail the bishop to go over under the jurisdiction of the Moscow Patriarch. However, de facto, it was only a manipulation in order to obtain the necessary rights during the transition to the Union. Taking into consideration the narrowing of the social base and material recourses, this step was only a matter of time. The final blow to the Stauropegion was the creation of the print house by the The Order of Saint Basil the Great, which destroyed Brotherhood's monopoly for printing «Ruthenian» books. As a result the bishop negotiated the terms of acceptance of the Holy See. With Shumliansky as a mediator consensus was reached and this started a new page in the history of Lviv Brotherhood. Change of denomination did not reflect on the situation of the fraternity. As evidence its representatives took part in the election of a new bishop, whom became Varlaam Sheptytsky. Though he was in charge for a relatively small amount of time, that period became almost the only peaceful period of relationships with Brotherhood. Moreover, the bishop himself initiated the gathering of all fraternities in order to coordinate efforts in fight for equal rights among the Ukrainian community in the city and on the suburbs entrusted to him. In fact, it was under his patronage that Lviv Dormition Brotherhood began a new phase of the struggle, which ended after dozens of years in at least partial achievement of its aim. Due to this the topic to which this article is dedicated to is relevant for research of the brotherhood and Ukrainian community of Lviv in the early XVIII century.

Keywords: brotherhood, Lviv, Lviv Dormition Brotherhood, Stauropegion, Joseph Shumliansky, Varlaam Sheptytsky.